

Naturen är stadens framtid

publicerad i NST-HD 150116

Odlingslådor på Drottninghög. Jörgen Andersson

I Drottninghög, Närlunda, Husensjö och Planteringen finns sedan ett par år grannskapsodlingar, som drivs av boende i samarbete med Helsingborgs stad. På Högaholmsskolan i Malmö arbetar elever och pedagoger arbetar tillsammans med att odla upp en skogsträdgård i ett närbeläget parkområde.

Det finns mängder av småskaliga, lokala exempel på hur odling och natur förs in i det urbana landskapet. Projekten har stor betydelse för människors engagemang i sin närmiljö. Men de har marginell betydelse för stadens matförsörjning eller för dess ekologiska fotavtryck i ett globalt perspektiv.

Tvärtom lever vi kvar i föreställningen att staden och landsbygden är väsensskilda. Industri, tjänsteproduktion och handel finns i staden, som är beroende av mat och råvaror som produceras på landsbygden. På landet finns även naturen. Denna ordning medför dock en rad problem. Förutom städernas koldioxidutsläpp innebär en globaliserad landsbygd transporter med stor miljöpåverkan. Monokulturer i jord- och skogsbruk medför att jordar utarmas och den biologiska mångfalden minskar – det blir inte så mycket natur kvar på landet heller.

Ekologer och biologer har hittills ägnat staden relativt lite uppmärksamhet. Men allt tyder på att intresset för staden som ekosystem kommer att explodera. TV-serien Naturopolis, som nyligen sändes i SVT Kunskapskanalen, handlar om hur städer blivit allt mer sårbara i takt med att de ”glömt bort sin geografi”, men också om hur exempelvis New York och Paris försöker jobba med naturen, istället för mot den, för att undvika naturkatastrofer.

Naturen är stadens framtid

publicerad i NST-HD 150116

Vi behöver inte gå längre än till de skånska städerna. Höjda havsvattennivåer och höstens plötsliga skyfall med översvämningar som följd är exempel på utmaningar som måste tacklas. Det handlar inte längre om en diffus omsorg om planeten, utan mycket konkret om att göra staden till en säker och attraktiv plats att leva i.

I klimatmagasinet Effekts temanummer om staden (nr 2/2014) refereras till den FN-stödda rapporten "Urbanization, Biodiversity and Ecosystem Services: Challenges and Opportunities" (Elmqvist m fl, 2013), som är den första samlade forskarinsatsen kring hur den urbana tillväxten påverkar ekosystemen.

En av rapportens författare – Thomas Elmqvist, professor vid Stockholm Resilience centre – menar att en av de viktigaste, och också enklaste, åtgärder städer kan göra är att plantera träd. Genom att skapa gröna stråk och bryta upp asfalten vinnas många fördelar. Förutom att det ökar välbefinnandet hos invånarna minskas effekterna av temperaturökningar. En trädplantering med öppen jord kan leda bort vatten på ett helt annat sätt än hårdgjorda ytor och avloppsbrunnar.

Dessa och liknande så kallade ekosystemtjänster måste, enligt rapporten, ges en viktigare roll. På köpet kan komma en ökad biologisk mångfald och möjligen också en livsmedelsproduktion att räkna med på uppodlade ytor som tak, balkonger och spillytor. Kort sagt tycks stadens framtid ligga i att återta den funktionella naturen istället för att bygga bort den och försöka hålla den i schack med konstlade åtgärder.

Odlarna i Helsingborgs bostadsområden och eleverna på Högaholmsskolan kommer säkerligen att sätta spadarna i jorden så snart den reder sig. Vi bör se dem som pionjärer, i väntan på att stadsplanerare och andra beslutsfattare hinner ifatt. Och kanske borde vi alla fundera på att plantera ett träd på någon väl vald plats i staden.

Jörgen Andersson

Att få vara delaktig och få plantera ett träd i staden ser jag positivt på. Något för våra "dagisbarn" att anamma vilket kanske så småningom leder till ett annat synsätt d.v.s. minskad skadegörelser på offentliga byggnader, klotter etc. Tänk att få växa upp med ett träd där man en gång varit delaktig, något att visa upp för kommande generation. Här har mamma/pappa varit med och satt frö/planta en gång i tiden ...

Fario • för 3 dagar sedan